ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼՍՈՅ համար, տարեկան 70 դրչ. Վեցամսեայ 35 դրչ. Եռամսեայ 20 դրչ. — ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ համար, տարեկան 90 դրչ. Վեցամսեայ 45 դրչ. Եռամսեայ 25 դրչ. — ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ համար, Տարեկան 25 ֆր. Վեցամսեայ 13 ֆր.:

ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՈՂԸ ՄԻԱՅՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ Է

ԶԵՌՔԷ 10 ՓԱՐԱ

ԾԱՂԻԿ

ԹԵՐԹԱԳԻՐ

زاغيك ارمنيجه يومى وسياسى غزتەدر

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ

Կալաթա, Գուրճունլու խան, թիւ 7

ՍԱԳԱԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն թղթակցութիւն պէտք է հակիրճ գրուած ըլլայ:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն գրութիւն ետ չի տրուիր:

Bureaux de la rédaction du Journal Arménien DZAGHIK

Galata, Kourchounlou han, N· 7 Constple.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՑ 1ԻՆ, 10ԻՆ ԵՒ 20ԻՆ

ԺԶ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 479

"ԾԱՂԻԿ" ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ԻՐԻԿՈՒՆ

12 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1902 ՇԱԲԱԹ

ԳԵՐՄԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹԻ ՄԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ԼԱՅԵՑԵՍՈՒԹԻՒՆ ՄԱՍԷՆ

Գուլէ-Գարուի գերմանական վարժարանի ուսուցիչներէն մէկը, Պրն. Ֆոից Պռաուն՝ յօդուած մը ունի թէկլիթի Ռունտշաու պերլինեան թերթին սեպտեմբեր 2ի թիւին մէջ։ Պրն. Պռաուն, օգտուելով ցեղերու այն զանազանութենէն, զոր վարժարանին աշակերտները կ'ընծայեն իրեն, կը փութայ ազգարանական ուսումնասիրութեան երեւոյթը ունեցող յօդուած մը գրել, առանձին առանձին թուելով թէ օսմանեան մայրաքաղաքին մէջ հաստատուած իրաքանչիւր հայանքի անհատ ինչ նկարագիր մը ունի, որոնք են անհատ յատկանշող առաքինութիւնները կամ մոլութիւնները, եւ այս ամէնը բան է Պրն. Պռաուն իր դիտողութիւնները հիմնելով տղայ հոգիներուն վրայ որոնք այնքան կը նմանին իրարու, եւ արձակած է վճիռներ, որոնք ցոյց կուտան թէ յարգելի ուսուցիչը մայրաքաղաքիս բաղմացեղ բնակչութեան հետ երբեք սերտ յարաբերութեան մէջ չէ մտած, հետեւարար իր դատաստանները a priori եղած խօսքեր են միայն։

Պրն. Ֆոից Պռաուն կը պատմէ մեզի իր վերոյշեալ յօդուածով թէ ինքը ինչպէս դասարանին մէջ, աշխատասէր մեղուի մը պէս, որ ծաղիկներէն իր մեղրը կը հանէ, կը սկսի աշակերտներուն վրայ դիտել, անոնց իրաքանչիւրին ուշագրաւ տոհմային յատկանիշները։ Պրն. Պռաուն կը խօսի Պոլսոյ գերմանացիներուն, Աւստրիացիներուն եւ Զուիցերիացիներուն վրայ ի մասնաւորի, եւ Եւրոպացիներուն վրայ ընդհանրապէս եւ կը փորձէ Արեւելքի մէջ հաստատուած Եւրոպացիներուն նկարագրի յատկանիշները ճշդել։ Ցնոյ կ'անցնի խօսելու Հրեաներու, Յոյներու, Լեւանդիններու մասին, եւ երբեք չի զգեստիր իր վճռական որոշումը տալու, անոնց ալ ժողովրդային նկարագրի մասին։ Հայերն ալ, որոնց թիւը այնքան կարեւոր է Գուլէ-Գարուի գերմանական վարժարանին մէջ, տարակոյս չկայ թէ չպիտի զրկուէին յարգելի ուսուցչին գնահատութենէն։ Անաւասիկ մէկ քանի նմոյշներ, Հայերու մասին, Պրն. Պռաուն իրեն գնահատականներէն.—

«Հայերու խելքը, խորամանկութիւնը եւ կարողութիւնը շատ զարգացած է գրամ շահելու համար։ Դրամ շահիլը ամէն ինչ է իրենց համար. անոնք երբեք չեն սորված զաղափարային ինչքեր ալ գնահատել։ Ոսկին եղած է միշտ իրենց խանալը, եւ բնաւ տարբերութիւն չէ ունեցած իրենց համար սա պարագան թէ ինչ ճամբով կը տիրանան այդ փոփոխուն մետաղին։ Սովորաբար՝ կարողութեան պարագային, անամօթ՝ բայց ոչ հպարտ՝ յաջողութեան մէջ, միշտ զուրկ մեծ ու առնական նկարագրի գիծերէ եղած է Հայը։»

«Իրենց ուսուցիչներուն վիճակն ալ շատ վարդագոյն չէ, Հայ ուսուցիչ մը միշտ պէտք է ըսէ իր տոհմակիցներու մասին. — «Պիտի մեծնան, կին մը պիտի առնեն, ոսկի պիտի գիշեն եւ պիտի մեռնին, իրենց նման էակներու կեանք տալէ վերջ։» Ուսումը գրամով կ'ըլլայ, անոր համար Հայ աշակերտները լաւ մը կը շահագործեն իրենց որուած դասերը։ Ուսման այն բոլոր ճիւղերուն մէջ, որոնց կարելի է հետեւիլ նատելով, որոնք պէտք են դասարան փոխելու համար, կամ գրամ շահելու կը ծառայեն եւ գոյութեան պայքարը կը դիւրացնեն, ամէնէն աւելի արդիւնք ցոյց կուտան Հայ աշակերտները իրենց գործնականի մէջ ունեցած այխատասիրութեամբ եւ իրենց խելացի կերպերովը։ Սակայն Հայ աշակերտին նոյն իսկ յաջողութեանցը վրայ կարելի չէ ուրախանալ որովհետեւ անոնք դիտութիւնը, զուտ մտաւորական զարգացումը կը զոհեն քըսակին։»

«Բնութեան սէրը, գործնականութեան այս մարգարէներուն համար անծանօթ է բոլորովին։ Ոսկի արեւը իրենց համար գործնական տեսակէտով կարեւոր այն գունն է, որ դաշտերուն պտուղները կը հասունցնէ։ . . . Ես միակ Հայ աշակերտ մը ճանչցայ, որ իր ազատ ժամերը բնութեան ծոցը կ'անցընէր, որ երբեմն երբեմն Վոսֆորի կապոյտ ալեաց վրայ կը ծփծփար հակառակ սա կէտին որ իր այս զուարճանքը ոչ մէկ կերպով իր շահերուն քանակը չէր աւելցներ։»

«Յոյները՝ Հայերուն պէս զրուանք մը ցոյց չեն տար ուսման այն տեսակ ճիւղերու մասին, զորս գործնական օգուտի տեսակէտով աւելորդ կը նկատեն եւ ասոր համար Յոյները Հայերէն աւելի սահմանափակ կրթութիւն մը կը ստանան։»

Անդամ մը որ Պարոն Պռաունին այսչափ խօսեցնել տուի, ա՛լ կարծեմ ե՛ս ալ իմ կարգիս կրնամ քիչ մը բան ըսել։

Պրն. Պռաունի գրածներուն մէջ եթէ ոչ չարամտութիւն մը, բայց ապահովաբար չդիտութիւն մը կ'երեւայ, չդիտութիւն մը որ սակայն մեղադրելի է, քանի որ ատիկա այն համեստակ չդիտութիւնը չէ որ անկիւն մը կը կծկուի, այլ այն չդիտութիւնը որ բնաւ քաշուիլ չի գիտեր։ Պրն. Պռաուն հակառակ մտաւոր լուսաւորութեան կեդրոնէ մը եկած ըլլալուն կը դատապարտէ այն յատկութիւնը որով Հայերը հաչուող են եւ կ'ուզեն նիւթապէս բարգաւաճիլ։ Բաղաքակրթական բարձրութեան վրայ զբաղուող Եւրոպացի մը ազգը կրնայ պարծենալ թէ ինքը հաչուող չէ եւ ատով լաւ բան մը բրած ըլլալու յաւակնութիւնը կրնայ ունենալ։ Ես անձամբ տարիներով Գերմանիոյ մէջ ապրած եմ եւ համալսարաններու մէջ հետեւած գերման ուսուցչապետներու դասախօսութեանց, որոնց մէջ այս վերջիններ, միշտ սա սկզբունքին ճշդութիւնը հաստատել փորձած են թէ ամէն զարգացում, ամէն քաղաքակրթական զարգացում հիմնուած է նիւթական բարգաւաճման վրայ, հետեւարար քաղաքակրթապէս ամէնէն աւելի կը յառաջդիմէ այն ժողովուրդը, որ նիւթապէս ամէնէն աւելի բարգաւաճում ունի։ Ոչ միայն գերման ուսուցչապետներու բերնէն իրր ճշմարտութիւն լսած եմ այս սկզբունքը, այլ իրականին մէջ ալ տեսած եմ որ գերման ժողովուրդը շատ խելացի կերպով գործադրողն է այդ սկզբունքին։ Կրնայ Պրն. Պռաուն ուրանալ թէ գերման ժողովուրդը հաչուող ժողովուրդ մը չէ. այդ պարագային գերման ժողովուրդին հսկայ յառաջդիմութեան պատճառներէն մէկը ուրացած պիտի ըլլար ան։

Աւելի՛ն կայ։

Պրն. Պռաուն կը գանգատի թէ Հայերը ուման ան ճիւղերուն կը հետեւին, որոնք գործնական կեանքի մէջ կրնան անմիջական օգուտ մը ունենալ։ Այս մասին ճիշդ հակառակն է որ իրականութիւնն է։ Ասոր վկա՝ մեր օրաթերթերը, ուր ամէն օր գանգատներ կը յայտնուին թէ մեր զրպրոցներէն ելլողները չափազանց վերացական կրթութիւն մը կը ստանան եւ թէ գործնական կեանքին անհրաժեշտ կարգ մը ճիւղերու համար, զպրոցներու մէջ անհրաժեշտ ոյժը չի տրուիր։

Հայերը երբեք միայն ոսկիին համար չեն այխատած։ Միշտ եւ մինչեւ այսօր նիւթական շահերու համար եղածին չափ նախանձախնդրութիւն ցոյց տուած են, կրթութեան, բարոյական զարգացման, գրականութեան եւ գեղարուեստներու։ Տակաւին վերջին հինգշաբթի օրուան Ծաղիկի մէջ առանձին յօդուածով մատնանշուած էր այն պատուաբեր դերը, զոր Հայ արուեստագէտներ ձեռք անցուցած են ընդհանուր գեղարուեստական աշխարհին մէջ։

Թրքահայերու մշակած գրականութիւնն ալ, ապացոյց մըն է թէ որքան չարաչար կեղեքուած կը սիրայի Պրն. Պռաուն, ենթադրելով թէ Հայերը ամէն ինչ բան ար կ'ընեն, նիւթական շահու համար է։ Բոլորովին չանամոլ ժողովուրդ մը իր գրականութեան մէջ ալ ցոյցացած պէտք էր ըլլար, եւ այդ տեսակ ժողովուրդի մը գրականութիւնը, չեչուուած կերպով գաղափարի գրականութիւն մը պիտի ըլլար, ուր արտաքինը, գեղեցիկը զանց առնուած պիտի ըլլային։ Եւ սակայն երբ 19րդ դարու վերջին կէսին Թրքահայ գրականութիւնը նկատողութեան առնենք, պիտի տեսնենք թէ անիկա գժբաղդաբար չափազանց տեսլապաշտ ու գեղեցկապաշտ եղած է։

Պրն. Պռաունի կողմէ ձրի զրպարտութիւն մըն է երբ Հայ ուսուցչի մը վերագրելով խօսքերը, կ'ելլէ յայտարարելու թէ՝ «Հայերը կր մեծնան, կին մը կ'առնեն, դրամ կր դիզեն ու կր մեռնին, իրենց նման շատ մը արարածներու ծնունդ տալէ վերջ.» Ընդհակառակը տեղն է խոստովանիլ թէ ամէնէն աւելի հայ ծնողքներն են, որոնք գիտակից իրենց պակասութիւններուն, կ'աշխատին իրենց զաւակները հեռու պահել իրենց պակասութիւններէն։ Ես տեսած եմ ռամիկ ու ազքատ ծնողքներ, եւ բաւական պատառելի թուով, որոնք ամէն աշխատութիւն յանձն առած են, իրենց զաւակին զպրոցական ուսումի ծախքերը հոգալ կարենալու համար, որպէս զի շնորհիւ ուման եւ կրթութեան, իրենց տղաքը իրենց պէս չըլլան։ Որքան յարգելի է ռամիկին այս ինքնաճանաչութիւնը, քան թէ շատերու իմաստակի յաւակնութիւնները,

Գուլէ-Գարուի գերման վարժարանին ուսուցչին կողմէ անտեղի զրպարտութիւն մըն է նմանապէս, երբ կ'ելլէ ըսելու թէ Հայերը չեն գիտեր բարոյական ինչքերը գնահատել։ Հայանք մը որ իր կարողութեան չափով զպրոցներ ունի իր կրթական զարգացումը իրագործելու համար, հայանք մը որ իր ընդհանուր զարգացման հետ բաղդատմամբ, նպաստաւոր պայմաններու մէջ գտնուող լրագրութիւն մը եւ գրականութիւն մը ունի, հայանք մը, ուր ամէն ջանք կ'ըլլայ բարոյական առաքինութիւնները տարածելու եւ զայն բարոյապէս բարձրացնելու, վերջապէս հայանք մը, որ ունի գործնական ոգին, նիւթական բարգաւաճումը՝ ամէն բարգաւաճման բանալին դաւանելու, չեմ գիտեր որ այս տեսակ հայանք մը ինչ բան պակաս ունի, յաչս Պրն. Պռաունին, բարոյական ինչքերն ալ գնահատել կարենալու համար։

Երբ Պրն. Պռաուն կը յայտարարէ նաեւ թէ Հայերուն անծանօթ է բրնութեան սէրը, այն ատեն ա՛լ կր համարձակի բոլորովին թէ դիմացինս անծանօթ է իր խօսած նիւթին. Գաղէք հանրային պարտէզներ, գաղէք գիւղացուցութեան տեղեր, գաղէք Վոսֆորի գիւղերը, Դարդիւղ կամ Մաքրիգիւղ, եւ այն ալ նաւամատոյցներէն եւ կայարաններէն հեռու տեղեր, բարձրաւանդակներու վրայ կամ պարտէզներու մէջ, եւ պիտի տեսնէք թէ բնակութեանց մէկ մասը Հայերուն կր պատկանի։ Հակառակ ժամանակի կորուստի եւ երթեւեկի դժուարութեանց Հայերէ խիստ շատեր գիւղերը հաստատած են իրենց բնակութիւնը, որպէս զի վայելին գիւղական գեղեցկութիւնները, մինչդեռ Պարոյ մէջ խիստ շատ է թիւը Եւրոպացիներուն, ի մասնաւորի Գերմանացիներուն, որոնք իրենց գործատեղիին անմիջապէս մօտերը կր հաստատեն իրենց բնակութիւնները։

Բարոյական պարտականութեան մը ըրացումը եւ միեւնոյն ատեն իրենց գործ մը պիտի ըլլար եթէ Պոլիս հաստատուող Եւրոպացիներ, իրենց թերթերուն տեղեկութիւն տալէ առաջ լաւ մը խնդիրը սերտած ըլլային, եւ յառաջ չբերէին, տեղական մամուլին մէջ խիստ լաճախ կրկնուող այն գանգատները թէ Եւրոպան այս ինչ թերթին գրածները բոլորովին անհիմն են։

Մ. ՇԱՄՏԱՆՃԵԱՆ

"ՈՍԿԵԶՕԾ ՆԱԽԱՏԻՆՔ"

«ԾԱՂԻԿ»Ի ԿՈՉԸ

Որոշուած էր ոսկեզօծ տառերով եւ մարմարեայ յատակի վրայ արձանագրուելիք մը զետեղել Հիւանդանոցին ճակատը, փառաբանելու համար անուանը այն ջոջերուն՝ որոնք Հիւանդանոցին վերաշինութեան նպաստած էին։

Մենք, այս տեսակ որոշում մը ուղղակի նախատինք մը կը նկատէինք, նեղուած այն ժողովուրդին ճակտին՝ որ այդքան տարիէ ի վեր իր լումայով կը պահպանէ Հիւանդանոցին նիւթական գոյութիւնը, եւ որուն առատաձեռնութեան, վեհանձնութեան յուշարար ոչ մէկ բան կայ Հիւանդանոցին մէջ, ո՛չ տախտակ, ո՛չ քար, ո՛չ մարմար, ո՛չ ալ ոսկեզօծ արձանագրութիւն։

Այս պայմաններուն մէջ, պէ՞տք էր զետեղել վերոյիշեալ ջոջերուն անունը անմահացնող մարմարեայ տախտակներն ու ոսկեզօծ արձանագրութիւնները։ Պէ՞տք էր անգամ մըն ալ արհամարհել Հիւանդանոցին իրական նուիրատուն, ժողովուրդը, որ իր սրտին, իր հոգիին, գրեթէ իր չունեցածէն կու տայ այդ հաստատութեան համար։ Մինչդեռ միւսները՝ անոնք՝ որոնց անունը պիտի արձանագրուի հաստատութեան ճակատը, իրենց աւելորդէն միայն տուած են։

«ԾԱՂԻԿ»

ԲԱՐԵՐԱՐԵԼՈՒ ԵՂԱՆԱԿԸ

Մեր մէջ սխալ ըմբռնում մը կայ. միշտ հարուստները աւելի զարգացած կր նկատուին քան պարզ հաւատացեալները. բարձր դասակարգ կր կոչենք զանոնք՝ դէզ դէզ ոսկիներուն շղիւռէն չլմորած, ու ամէնէն շղոջորթիչ բառերով կր պատատենք անոնց գոռոզ անփութութիւնը։ Ասոր կ'ըսեն իրերը երեւութէն դատել։

Անոնք ալ պէտք եղածին պէս կր չահագործեն մեր այս նախապաշարումը. չունայիկ վարպետութեամբ բարերարի համբաւ կր շորթեն եւ ատերեւոյթ լրջութեամբ կ'ընդունին ինչ որ կ'ուզուի իրենց հասցնել, խունկ, գծինք, շոյանք եւն, ու իրենց յոխորտանքի գագաթնակէտին մէջ սովորական մահկանացուներէ վեր դասելով ինքզինքնին՝ սին «Ես»ը գգուող մենաշնորհներ կր սեփականեն իրենց, եւ անպատկառօրէն կ'ուզեն որ ջինջ մարմարի վրայ ոսկեզօծ տառերով արձանագրուին իրենց անունները։

Սակայն խնդիրը իր իսկութեան մէջ կր փոխուի. ջոջերը՝ արտաքին կեղեւանքէն մերկացուած ու առանձինն ըմբռնուած ատեն՝ ողորմելի գլուխներ են ընդհանրապէս ուր բարձրը եւ ազնիւ մտածումներու սովոր կր տիրէ. իրենց բարեգործութեան մէջ ալ հաչիւ, շահ կր փնտռեն, եւ ոչ հոգեկան հրճուանք։

Բարերարելու անբարոյական եղանակ մըն է ասիկա որ մարդս անբարտաւան կ'ընէ ու միմիտտա փոզ փոզուելու հակադրիտտական բաղձանքին կր տանի, որուն մէջ կր ցոլանայ ջոջերու բարքին արտառոց կողմերէն մին։

Միւս կողմէ ինչ գեղեցիկ է ոգին Աւետարանի՝ «Թող ձախ ձեռքը չգիտնայ աջին տուածը» սկզբունքին, զոր ընդգրկած են մարդկութեան ուղիղ բարոյական քարոզող լուսաւոր մտքեր հանդարտական ոճով — Բարիքը բարիքին համար։

Բարերարելու այս ճշգրիտ եղանակը՝ հանդարտի մը մտքի զարգացման ու սրտի ազնուութեան ցուցանիշն է. մեր պարզ համակրանքը, որուն ուրիշ բառով կ'ըսենք միջակ դասակարգ, խնայած, հարազատ որդեգիրն է Աւետարանի, բարիքը բարիքին համար ընելով։

Ինչպէս քաղցրիկ ու ժողովրդասէր Յիսուս գովեց Այրիին տալու կերպը, ես ալ կը հիանամ հաւատքին բարերարելու այս յատկանշական ձեւին վրայ։

Ճշմարիտ բարերարը հանդարտն է, որ կուտայ միշտ առանց պայմանի։

Պայմանաւոր բարեգործութիւնը արհեստական է, չինծու նկարագիրներու պատկեր այդ բարեգործութիւնը՝ ոչ մէկ կերպով պէտք է քաջալերուի։

Հիմա հարցնեմ ձեզի, ընթերցողներս,—Ո՞րն է իրօք զարգացածը, հարո՞ստ դասակարգը թէ միջակ։

Անչուշտ միջակը, որ հարուստին չմարսած վսեմ սկզբունքին գործադրիչն է, եւ սա՛ չինիչ դասը կու տայ ոսկիով իրմէ վեր եւ սրտով իրմէ վար ջոջերուն թէ՝ երբ բարիքը գործեն բարիքին համար կամ գոնէ երբ բարոյական փոխարինութիւնը գոնան, այն ատեն ժողովրդային երախտագիտութեան յորդ ծաղկումը պիտի տեսնեն։

Եւ իրենց համար ամէնէն անջինջ յիշատակարանը սա պիտի չըլլա՞ . . . :

ՏԻՐԱՑԻ ԳԱՐԴԱՊԵՏ

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԻԼԻԱՐԴԱՏԷՐՆԵՐ

ԲԻՐԲԸՆ ՄՈՐԿԱՆ

Անծանօթ՝ հետեւարար ոյժը կը ներկայացնեմ ձեզի։

Ճիշդ վերջերս, Ֆրանսական մեծ հանդէսի մը մէջ տեսայ Նիւ-Եորքի իր դրամատան պատկերը. այն դրամատան որ Պրնրոսէլի եւ Ռոլսդրիթի անկիւնը հաստատուած է եւ ուսկից ամէն օր կր մեկնին աշխարհը սարսռացնող հրամաններ։ Բայց տուներու ճակատներն ալ նամակի պահարաններէն աւելի չեն արժեր, եւ երբ նայուածք մը կանգ կ'առնէ չէնքի մը քարերուն վրայ, անոնց սառած անշարժութեան ետեւ մարդկային բարեսիրութիւն ու թրթռուն հոգին փնտռելու համար է միշտ։

Եթէ երբեք բանայիք այդ հսկայ չէնքին դուռներէն մէկը եւ ներս մտնէիք, առաջին բանը որ պիտի գրաւէր ուշադրութիւնդ՝ մեծ ու խոր լռութիւնն է որ հոն կը տիրէ։ Դուրսի ամբողջ սարսափեցնող աղմուկը, սուրացող կառքերու ձայնը, մարդոց իրարանցումները կը մեռնին հոն, ազիւսէ պատերուն երկայնքը, եւ ամբողջ քաղաքի մը մոլուցքերուն հեռաւոր չչնկոցը, հեռաւոր ծովի մը չաչիւնին չափ միայն կ'արձագանգէ չուրջերնիդ։

Կրնաք, մենութեան եւ ինքնամփոփութեան մէջ վեր ելլել մարմարեայ սանդուխներէն։ Կրնաք նախասենեակներէն անցնիլ. պարապուրդ մարդ մը չպիտի տեսնէք. եւ կրնաք վեր ելլել նորէն մինչեւ գրասենեակներ. պիտի տեսնէք որ ո՛չ մէկուն դէմքը կ'ուզուի ձեզի։ Կրնաք շարունակել ճամբանիդ, շարունակել՝ մինչեւ որ հանիք աշխատանոցի մը դրան առջեւ, ուր հսկող սենեկապան մը չկայ։ Կրնաք դուռը հրել եւ ներս մտնել, առանց նախապէս ձայն տալու,—այդ հաստատութեան մէջ առաջուց ձայն չեն տար, ժամանակ կորսնցնել պիտի ըլլար . . .

Դրասեղանի մը ետեւ մարդ մը նստած է, հսկայի ուսերով, ցուլի վզով, լայն ու հուժկու ձեռքերով մարդ մը։ Բայց ոչ ուսերը պիտի տեսնէք, ոչ վիզը, ոչ ալ ձեռքերը, երկու զոյգ ու սուր աչքեր միայն պիտի ուղղուին ձեր դէմքին . . . Եւ եթէ պարզ հետաքրքրութեան համար ուրանց գործ մը ունենալու եկած էիք, անմիջապէս պիտի քաշուիք, հեռանաք. ա՛նքան անսահմանելի դէղեղութիւն մը պիտի պատճառէ ձեզի այն ծակող աչքերուն ազատ փայլը։ Եթէ գործի մը համար եկած էք, պիտի զլաք թէ խօսքը աւելորդ է եւ բացատրութիւնը՝ անօգուտ, որովհետեւ հոն են երկու երկաթէ աչքերը, ձեռքերուն վրայ յառած, ու կր մրտնեն ձեր հոգիին մէջ մտերմօրէն քննելու համար իրիզճիրնիդ։

Այն ատեն, 20—24 բառով խնդրանքնիդ կ'ընէք ու առաջարկնիդ կր ներկայացնէք։ Հոգ չէ թէ խնդիրը միլիոնի մը կամ քանի մը տոլարներու վրայ ըլլայ, կամ անցեալ փոխառութեան մը վրայ ըլլայ կամ նոր գործողութեան մը վրայ, բացատրութիւնները կարճ պէտք են ըլլայ հասասարապէս։ Մարդը ամէն բան շուտով կր միւ ու շուտով կը հասկնայ։ Երբեք տուտարի մը մէջ տեղեկութիւն չի փնտռեր։ Ամէն բան գիտէ ու շուտ մը կր յիշէ։ «Պաշտոնատան լաւագոյն ուէրէոթուառն է, կ'ըսեն իրեն համար իր գրագիրները»։ Ամբողջ չէնքին մէջ թուղթի կտոր մը չկայ, որուն պարունակութիւնը չդիտնայ։ Իր յիշողութիւնն ալ նայուածքին պէս է, անսխալական, անյաղթելի։

Եւ հազիւ չորս վայրկեան անցած յորմէ հետէ հոն, գործերու այդ սիմֆոնիին առջեւ կը գտնուիք, նուրբ շրթունքը քանի մը անգամ կը բացուին կը գոցուին միայն, "շատ կարճ, չոր, յատակ բառեր դուրս տալով.—

— Այո՛ . . . Ո՛չ . . . Կ'ընդունիմ... Կր մերժեմ . . . Կ'առնեմ . . .

Ա՛լ հիմա պէտք է հեռանաք եւ եթէ գրամ պիտի գանձէք, պէտք է երթաք ստորագրութիւնը առնէք։

Որովհետեւ, Պ. Բիրբըն Մորկան երբեք իր անունը գրած չէ էջքի մը տակ։ Երբեք չըներ բան մը զոր ուրիշներ կրնան ընել իրեն համար։

* * *

Արտաքոյ կարողութիւն մըն է ան որուն կրցած է հանիլ այդ մարդը։ Տակաւին երէկ երկու հսկայ համակցութիւններ բռնած էր ձեռքին մէջ եւ կը վարէր զանոնք, ինչպէս արջայ մը կը զուարճանայ իր խաղալիքներուն հետ,—պողպատի համակցութիւնը, եւ Խաղաղականի երկաթուղիներու համակցութիւնը։ Մատ մը պողպատ չի՛ շինուիր առանց Պ. Բիրբըն Մորկանի կամքին։ Մի՛ակ մարդ մը իսկ, կամ փոքրիկ ծրար մը չի փոխադրուիր Ամերիկայի մէջ մէկ ովկիանոսէն միւսը, առանց Պ. Բիրբըն Մորկանի հաճութեան։ Այսօր երրորդ մըն ալ ունի ձեռքին մէջ, անոնցմէ չատ աւելի մեծ,—Ատլանտեանի համակցութիւնը։ Լոնտոնէն Սան Ֆրանչիսկո եւ մինչեւ անգամ աւելի անդին, այսինքն գրեթէ երկրագունդի կէսին վրայ, մարդու մը կամքը եւ քմահաճոյքը կ'իշխեն գրեթէ բացարձակապէս։ Այս աշխարհին վրայ ուր յեղակարծօրէն անծանօթ ոյժեր ժայթքեցին, շոգի, եղեկտրականութիւն, ուր շոգենաւեր անմիջապէս կատարեալ արագութեամբ ծակեցին հեղուկ զանգուածը, ուր կառախուժեր յանկարծ կայծակի արագութեամբ թռան երկաթ ճոպերու վրայ, մարդ մը իւրացուց եղեկտրականութեան ու շոգիին մէկ մասը, մարդ մը կրնայ այսօր կեցնել շոգենաւերը եւ կառախուժերը։ Եղած է երբեք մարդկային միտք մը որ մեծութեան սասնկ երազ մը յղանայ . . .

Տարօրինակ է նաեւ ճակատագիրը որ առաջնորդեց այդ մարդը, ձեռքէն բռնելով։ Որովհետեւ, ինքը, Բառնէկիի նման, իր օրօրոցին վրայ կախուած չտեսաւ թշուառութեան ցնցոտիները, որովհետեւ, ինքը, բարձրութեան հասնելու համար, Բոքֆէլլերի նման պէտք չունեցաւ աղքատութեան դժուարատար ճամբաներէն անցնելու։

Զէ՛. Մորկան ծիրանիներուն մէջ ծնաւ եւ բաղդը ժպիտներ միայն չըռայլեց իրեն։ Դրամական այն ծովուն վրայ ուր հարստութիւնները կը մրթատնին, իր ոսկեայ նաւը միշտ վեհապանծօրէն ու միշտ առանց շարժումի ծփաց։ Փոթորիկներու չհանդիպեցաւ ընաւ, եւ երբ ալեկոծութեան մը դիմադրեց, միշտ ուրիշներու նաւերուն կործանումը տեսնելու համար էր։ Իր անունը, այսօր Ամերիկայի մէջ պաշտուող կուռքի մը տպաւորութիւնը կ'ընէ։

* * *

Այսուհանդերձ իր նկատմամբ ո՛չ ոք բան մը գիտէ։ Իր հակառակորդներուն ու ճաշակներուն մասին միակ բան մը յայտնի է, այսինքն թէ երբ փողոցին մէջ հանդիպի մարդ իրեն, պէտք չէ բնաւ գործի խօսք ընէ, եւ, աշխատանոցին մէջ, երբե՛ք հաճոյքի խօսք։

Բարի՛ չատ կ'ընէ։ Մարդասէրներ կր պատմեն թէ ինչպէս ոսկիներ առած են Պրօրսարիզի տունէն, աղքատներու բաշխելու համար։ Բարեգործական հաստատութիւններ, աղքատներու ապաստանարաններ որոնք դեռ վերջերս ածուիլ չգոյութենէ կը վախնային, յանկարծ Լոնտոնէն հեռագիր մը ստացան եւ իմացան թէ,

Պ. Բիրբը Մօրկանի հրամանին համաձայն 50,000 թնոս ածուխ կը զրկուի Մ. Նահանգները, աղքատներուն համար։

Դէյլիթիւն ալ ըրած է։ Վկայանցեալ տարուան այն սոսկալի իրարանցումը, որուն մէջ կէս ժամուան միջոցին հարիւրաւորներ կորսուեցան Ուոլսթրիթի հրապարակին արժեթուղթերուն մէկէն ի մէկ 200 ֆր.էն 5000 ֆր. բարձրանալովը ու իջնալովը։ Տեղեկութիւն առնելով, հասկցուեցաւ թէ բան մը չկար. Պ. Բիրբը Մօրկան կը զուարճանար . . .

Վերջապէս, շատ ցայտուն դէմք մըն է ան ոսկիի հոկաներուն մէջ։ Զայն մօտէն ուսումնասիրելով մարդ հրապուրիչ կը գտնէ զայն, ինչպէս որ է ամէն տարօրինակ բան, եւ քաջող՝ ամէն սոսկալի բանի պէս ճակատագիրը ո՛վ գիտէ ինչ ահռելի ժպիտ մը ունէր իր շրթունքին վրայ երբ այդ մարդը աչխարհ նետեց։

Ս. ԼՕԶԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՄԱՐՈՔԻ ՄԷՋ

Ֆէսէն կը հեռագրեն հոկտ. 16 թուով թէ՝ Մէքինէզի մօտը գտնուող Պէրպէր ցեղերը կը զրկեն հիմա իրենց ըմբոստութեան վրայ։ Եւ մեծ յուսահատութեամբ է որ կը սպասեն Էմիրին եւ իր բանակին գալուն։ Այս ցեղերէն շատերը սակայն թողած են իրենց շրջանակները, եւ գացած դրացի այն շրջանակներուն մէջ ապաստան փնտռելու, որոնք չեն մասնակցած ըմբոստութեան։ Բայց այս վերջինները մերժած են զանոնք ընդունելու, կամ պաշտպանելու, հարկադրելով որ վերադառնան իրենց յատուկ շրջանակները։ Էմիրը մտադրութիւն ունի խստիւ պատժելու բոլոր ըմբոստները՝ իրենց վերջին մէկ քանի ամիսներուն մէջ ունեցած ընթացքին համար, ատով դաս մը տուած ըլլալու եւ տեղի չտալու համար որ կրկնուին նմանօրինակ չահատակութիւններ։ Դաւառական շրջանակներու զօրագունդերը դէպի մայրաքաղաք կը դիմեն, այնպէս որ քաղքին պատերէն դուրս հասատուած բանակատեղին օրէ որ կ'ընդարձակուի։

ՊՕԷՐ ՊԵՏԵՐԸ

ԿՈՄՍ ՊԻԻԼՈՎ

ԹՈՒՆՍՎԱԼԵԱՆ ՊԱՆԴԲԱ

Պերլինի թերթ մը «անիբրիէլ» մը հրատարակելով, դիտողութիւն ըրած էր թէ այն գիւղը ուր Պերլինցիները կը հիւրասիրէին պօէր զօրավարները, Կոմս Պիւլով իր ժամանակը կ'անցընէր թատրոնի մը մէջ, որ ճշմարտապէս բարիգեան էր։ Ցիչեալ թերթը կ'ըսէ թէ, ինչ ալ ըլլային Կոմս Պիւլովին զգացումները Պօէրներուն նկատմամբ, շատ աղէկ պիտի ընէր, նոյն իսկ գերման ժողովուրդին փափաքին համեմատ, գոնէ ժամանակին մէկ քառորդ ժամը զօրավարներուն հետ տեսակցութեամբ անցընելով, ատով ընդունելութիւն մը ըրած ըլլալու համար, ինչպէս որ ըրին ֆրանսական գլխաւոր նախարարները։ «Նորա Տոյչէ Ակէմայնէ Զայթունկ» այս դիտողութիւններուն հետեւեալ կերպով կը պատասխանէ. «Այն լուրը թէ Կոմս Պիւլով դիտերը Buntes Teaterի մէջ անցուցած է, սխալ է։ Կոմս Պիւլով բնաւ այդ թատրոնը ոտք դրած չէ։ Ինք ալ թերեւս երջանիկ ըլլար, հասարակ ժահկանացուներուն պէս երթալով թատերասրահ մը եւ զբօսնելով, բայց ատոր համար պարապ ժամանակ չունի ան։ Մնաց որ, պօէր զօրավարները, որոնք հիմա մեկնած են եւ որոնք յայտարարած են թէ իրենց ճամբորդութեան նպատակը հեռու է քաղաքական բնութիւն մը ունենալէ, ունկնդրութիւն մը չեն խնդրած գերման վարչապետէն։ Վիլհէլմ կայսեր կողմէ տրուելիք ունկնդրութեան տեղի չունենալէն ետքը, անկարելի էր կոմս Պիւլովին ընդունիլ զօրավարները։ Պ. Պիւլով եւս անշուշտ մասնակից է այն համայնական յարգանքին՝ զոր իրենց վրայ կը հրաւիրեն զօրավարներուն քաջարիութիւնն ու նկարագիրը։»

★ Պերլինէն կը հեռագրեն հոկտ. 20 թուով թէ՝ զօրավարները իրենց մեկնումի օրը երեք քառորդ ժամու չափ տեսակցութիւն մը ունեցած են ի նպաստ Պօէրներու կազմուած ընկերութեան մասնախումբին հետ։ «Նաձիոնալ Զայթունկ»ի տեղեկութեան նայելով, տեսակցութիւնը իրեն առարկայ ունեցած է Թրանսվալեան պանքայի մը հաստատութեան խնդիրը։

ՍԵՐԲԻԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴԱՀԼԻՃԸ

Հեռագիրը երկու օր առաջ հաղորդեց սերպ նախարարութեան վերջնական կազմութիւնը։ Բոլիդիշ Բոքսբոնտեանց կ'ըսէ թէ՝ Պ. Վէլիմիրովիչի նախագահութեան տակ կազմուած այդ նոր նախարարութիւնը սերպիական ներքին քաղաքականութեան տեսակէտէն կը նշանակէ պահպանութիւնը արդի ուղղութիւն։ Իսկ ինչ որ կը վերաբերի արտաքին քաղաքականութեան, տեղական-գնդապետ Անթոնիչի արտաքին գործոց նախարար անուանումը, կը թուի ցուցընել թէ աւելի անկախ քաղաքականութեան մը պիտի հետեւուի։ Գընդապետ Անթոնիչ, Վուիչի նախարարութեան ատեն, պատերազմական նախարար էր, Վիեննայի դեսպանատան մէջ զինուորական կցորդի պաշտօնը վարելէ ետքը։ Հետեւաբար, կ'ըսէ յիշեալ աւստրիական թերթը, իրաւունք ունինք սպասելու որ արտաքին գործոց նոր նախարարը բարեկամական, ուղղամիտ եւ հաշտ վերաբերումի մը ցոյց պիտի տայ օրքան Ռուսիոյ՝ նոյնքան Աւստրիոյ հանդէպ։

ՍՕՄԱԼԻԻ ՄԷՋ

Լոնտոնէն կը հեռագրեն հոկտ. 20 թուով թէ՝ նոյն օրը, կէս օրէն ետքը, Երեսփոխանական ժողովին մէջ դերկոմս Քրէնպորն ընդդիմադիր կուսակցութեան պեսին՝ Սըր Բէմպէլ Պէնրիմէնի իրեն ուղղած մէկ հարցման պատասխանելով, յայտարարած է թէ շատ քիչ բան ունի աւելցնելիք այն լուրերուն վերայ՝ զորս արտաքին գործոց նախարարութիւնը արդէն հաղորդած էր մամուլին, ի մասին Սոմալիի անգլիական արշաւախումբին։ Զօրավար Մէնինկի, որ Սոմալիներու երկրին մէջ հրամանատարութիւնը կը կատարէ, տրամադրութեան տակ դրուած է, հնդկական զինուորներու վաշտ մը։ Նաեւ, կոիւի վայրը զրկուած է պաշտպանութեան համար պահեստի զինուորներու ուրիշ վաշտ մը՝ որ հոկտ. 19ին Ատէն հասած է արդէն։ Ասկից զատ, հաղորդուած է հրամանատարին թէ, եթէ այդքանը անբաւական է, կառավարութիւնը պատրաստ է ուրիշ օգնութիւններ ալ հասցնելու։ Լորտ Քրէնպորն աւելցուցած է թէ երկիրը՝ ուր կոիւը կը մղուի, արդէն բաւական դժուարութիւններ կը ներկայացնէ եւ հողը ծածկուած է թաւ փուչերով, եւ միւս կողմէ, պատերազմին վայրը հասնելու համար պէտք է անցնիլ ընդարձակ տարածութիւն մը՝ որ ամբողջովին խոպան է եւ անջրդի։ «Այս պայմաններուն մէջ, շարունակած է Լորտ Քրէնպորն, հասկնալի է որ, բուռն ճակատամարտէ մը եւրը գնդապետ Սվէյն յեսս ընկրկած ըլլայ։ Եւ սակայն չենք կրնար ծածկել որ այս կացութիւնը անհրաժեշտ պիտի դարձնէ շատ աւելի երկարատեւ ու մեծ զոհողութիւններ՝ որքան որ մենք չէինք մտածեր նախապէս, ինչպէս նաեւ զօրագունդերու շատ աւելի մեծ թիւ մը այն թիւէն՝ զոր անհրաժեշտ կը նկատէինք ասկէ առաջ»։ Ի պատասխանի ուրիշ նոր հարցումներու, լորտ Քրէնպորն բսած է թէ ուրիշ նոր լուրեր չկան կորուստներու մասին, բացի լրագիրներու մէջ հրատարակուածներէն, եւ թէ աւելի արտաքին գործոց նախարարութեան՝ քան պատերազմական նախարարութեան կ'իյնայ գործերուն տրուելիք ուղղութիւնը։

★ Ատէնէն կը հեռագրեն հոկտ. 20 թուով.—«Զորս հարիւր վաթսուն հնդկական նոնաձիգ զինուորներ հասանարար վաղը հոս գան Պոմպէյէն, Սոմալիներու երկիրը երթալու համար։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ

ՆՈՐ ՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Մատրիտէն 20 հոկտեմբեր թուականով կը հեռագրուի թէ սպանիական երմտական նախարար Ռոտրիկանէզ ծրագիր մը ներկայացուց Խորհրդարանին, յառաջիկայ տարուան պիւտճէի վաւերացման յետաձգումին համար։ Այդ ծրագրին ամփոփումը հետեւեալն է.—

ՅՕԴ. 1. — Թէ՛ 4 % արտաքին պարտքը եւ թէ՛ հին 4 %ով եւ 3 %ով քոնսոլիտ արտաքին պարտքերը, որոնց պէտք է դրոշմ զարնել, դատարաններու եղած դիմումներու վրայ ստանձնուած ըլլալնուն համար, պիտի պահեն իրենց արտաքին պարտքի յատկանիշը եւ կտրոնները պիտի վճարեն ֆրանքով, սակիով կամ մարքով, բայց ոչ մէկ նոր պայմանաժամ կը տրուի ուրիշ պարտատէրերու դրոշմ զարնելու մասին խնդիրք ըլլալու համար։

ՅՕԴ. 2. — 1903 յունուար 1ին արտաքին պարտքի կտրոնները պիտի վճարուին սակիով, ինչ որ ալ ըլլայ պարտատէրը ունեցողին ազգութիւնը, որպէսզի այս կերպով 1882 յունիս 28ի յայտարարութեան մէջ փոփոխութիւններ չմտցուին։

ՅՕԴ. 3.—Երմտական նախարարը լիազօր իշխանութիւն ունի, դրոշմ զարնուած պարտքերու պարտատէրերը ուրիշներու հետ փոխանակել, եթէ այս վերջիններ փոխանակելի են, բնական է այն պարագային երբ նախարարը յարմար կը նկատէ այդ բանը։ Երմտական նախարարին այս օրինագիծը շատ նպաստաւոր ազդեցութիւն մը չէ բրած սակայն մաքերու վրայ։ Այս մասին հետեւեալը կը հեռագրուի.—

ՄԱՏՐԻՏ, 20 հոկտ. — Հերայտո Թերթը կ'ըսէ թէ երմտական խնդիրներու հետ ամէնէն աւելի առընչութիւն ունեցող երեսփոխանները, պիտճէի վաւերացման յետաձգումին համար եղած օրինագծին դէմ եղան։ Այս առթիւ վերոյշեալ թերթը կ'աւելցնէ թէ երմտական նախարարին ծրագիրը ընդհանուր կերպով նպաստաւոր ազդեցութիւն մը չէ բրած խորհրդարանին վրայ։ Հերայտոյ այնպէս կը կարծէ թէ այս մասին խորհրդարանական վիճաբանութիւնները երկար պիտի ըլլան եւ մեծ դժուարութիւններ կը կանխատեսէ, երմտական նախարարին քուէ չտալուն նկատմամբ։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

★ Գերմանական Ռայխսթակին հոկտ. 22ի նիստը տեղի ունեցաւ, առանց մասնաւոր կերպով ուշադրաւ դէպքի մը։

★ «Ժուռնալ տը Սէնթէդիս պուրկ» կը զգուշացնէ Զեհերը, Աւստրիոյ նախարարապետ ֆոն Քլեոսպրի հանդէպ անխոհեմ քայլեր առնելէ։

★ Նիւ-Եորքի մէջ չէնքի մը փրլուզումովը 15 հոգիներ վիրաւորուած են։

★ Դանիական խորհրդարանը չի փափաքիր որ դանիական Անդիլեանները Մ. Նահանգներու կառավարութեան ծախսին։

★ Քիւրասաոյի մօտերը, «Վալէդիա» շոգենաւին նաւապետը, առաջին ճարտարագէտը եւ երեք նաւաստիներ խեղդուած են։

★ Աւստրիական Ռայխսրաղի հոկտ. 22ի նիստին մէջ դայթակղալից վիճաբանութիւններ տեղի ունեցան։

★ Պերլինէն հեռագրուածներուն նայելով տակաւին այնպէս կը կարծուի թէ խորհրդարանի մեծամասնութեան եւ կառավարութեան միջեւ կարելի պիտի ըլլայ համաձայնութիւն մը գոյացնել, մաքսային նոր սակացոյցի երրորդ ընթերցման առթիւ։

★ Բարիզի Ֆիկառօ թերթը չրջարերական մը ուղղած է բոլոր նշանաւոր ֆրանսացի կղերականներուն, անոնց կարծիքը հարցնելով այն հետեւանքներու մասին, որոնք հաւանականաբար տեղի պիտի ունենան պետութեան եւ եկեղեցւոյն իրարմէ անջատումէն վերջը։

★ Ցուսալի է որ պօէր զօրավարները Վիէննա քաղաքը այցելեն։ Տէվէդ հիւանդացած ըլլալով կը վերադառնայ Բարեյուսոյ Գիւղը։

★ Թայմսի Թղթակիցը Մանչուրիոյ մէջ ճամբորդութիւն մը ըրած ըլլալով իր թերթին կը գրէ թէ Ռուսերուն Մանչուրիայէն հեռանալը ցոյց մըն է միայն եւ ոչ թէ իրականութիւն։ Ռուս զօրագունդեր որոնք երկաթուղիի գծին երկարութեանը կը կեդրոնանան, առիթը կ'ընծայեն, որպէս զի բոլոր նշանակութիւն ունեցող քաղաքները, որոնց ամրութիւնները սակից առաջ քանդուած են արդէն, բոլորովին ռուսական ազդեցութեան ներքեւ գտնուին։

★ Հռոմէն Պերլինի կէս-պաշտօնական թերթին կը հաղորդուի թէ արտաքին գործոց նախարար Բուլէդդիի եւ ֆրանսական դեսպան Դոմինիէլլիի Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին կողմէ ունկնդրութեան ընդունուիլը տարնչութիւն ունի Լուպէ նախագահին Հռոմ այցելելուն հետ։ Կ'ըսուի թէ այդ այցելութեան բոլոր մանր մասնաւորութիւնները ինչպէս նաեւ Հռոմ մասնաւորի թուականը ճշդուած են արդէն եւ չուտով պիտի ծանուցուին։

ՆԵՐՔԻՆ

ՍԷԼԱՄԼԷՔԻ արարողութիւնը կատարուեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէս օրին, փառաւոր կառքի մը մէջ բազմած, գնաց նոյն մզկիթը, ուր ուրբաթի աղօթքը կատարելէ վերջ դարձաւ Կայս. Պալատ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին ռուսական, անգլիական, գերմանական եւ Սեւ Լերան դեսպանները իրենց Ս. Թարդանեներով, Օսմ. Պանքայի նախագահ ընդհ. տնօրէն Սըր Համիլթն Լանկ իր տիկնոջ հետ, ֆրանսական դեսպանատան գործակատար Պ. Պասթ, Տոյչէ Պանքի ընդհ. տնօրէն Պ. Կվինէր եւ նոյն գրասենեակին Պ. Բոխ, Անատոլուի երկաթուղեաց տնօրէն Պ. Զանէր եւ ընդհ. տնօրէնի օգնական Պ. Հիւկնէն, Անատոլուի երկաթուղեաց վարչութեան գործակատար Քրիքոր էֆ., Հանր. Պարտուց վարչութեան վարչական ժողովոյ նախագահ հրամանատար Պէոժէ, գերմանական «Լորէյ» պանդոկատուն հրամանատարը, Ռուս զօրավար Պ. Պոկովսքի եւ 40ի չափ ուրիշ օտարազգի հիւրեր որոնցմէ ոմանք սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանքներու։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՈՒՄ

Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլիքի արարողութենէն վերջը, չնորհուած կայսրատօնութեամբ, գերմանական դեսպան Պարոն Մարշալ ֆոն Պիպերշթայն, անգլիական դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Գոռնը, Դարատաղի դեսպան Պ. Պաքիշ եւ ֆրանսական դեսպանատան խորհրդական Պ. Պասթ զատ զատ եւ ոչ-պաշտօնապէս վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւը ունեցան։

ԱՐՁԱԿՈՒՐԻ ՍՏԱՑՈՂ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐԸ. — Օգտակարութեան համար արձակուրդ ստացող եւ գատի տակ առնուելով յանցանք չունենալնին հաստատուող պաշտօնեաներու՝ պաշտոններնուն հեռու մնացած ժամանակուան ամսականները ինչպէս վճարելու մասին եղած հարցման մը պատասխանելով, ձեռնհաս պաշտօնատունը ծանոյց թէ, այդ կարգի պաշտօնեաներուն ամսականին կէսը վար կը դրուի, եթէ պէտք կայ անոնց տեղ անպատճառ փոխանորդ մը դնելու։ Որովհետեւ, վար դրուած կէս ամսականը անոր կը յատկացուի։ Իսկ եթէ պարապ մնացող պաշտօնը մշտական մը չունենայ, ինչպէս նաեւ մեր դատարանները։

ՀԱԼԷՊԱԼԻԻ երկրագործական վարժարանէն ամէն տարի տասը շրջանաւարտներ ամսական 500ական դրուշով պաշտօնի պիտի կոչուին կայսնահանգներու մեծ ագարակներուն մէջ։

ՀԱՆՔԻ ԽՈՒԶԱՐԿՈՒԹԻՒՆ. — Նկատելով որ երբեմն կը պատահի թէ միեւնոյն տեղին մէջ հանքային խուզարկութիւններ կատարելու համար տարբեր մարդոց արտօնութիւն կը տրուի, եւ ասիկա, յետոյ, արտօնութեան տէրերուն միջեւ դժուարութեանց տեղի կուտայ, ձեռնհաս պաշտօնատունը հետեւեալ որոշումը տրուաւ.—եթէ հանքային խուզարկութիւններ կատարելու համար մէկուս տուած արտօնութիւնը չցնցուած, ուրիշներու ալ արտօնութիւն տրուի նոյն տեղը խուզարկութիւններ կատարելու համար, միշտ առաջին արտօնութեան տիրոջն է իրաւունքը։ Վերջինները եթէ պահանջ մը ունին պէտք է դատարանին դիմեն։ Իսկ, դալով այն պաշտօնեաներուն, որոնք առանց պէտք եղածին պէս հետեւելու իրենց գործին, միեւնոյն տեղին համար մէկ քանի անձերու ալ արտօնութիւն կուտան, անոնք պատասխանատուութեան տակ պիտի առնուին։

ԾՈՎԱՅԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐ. — Իգոռամ կը գրէ թէ, Տոքթ. Հիւանի, Զամրաքօ, Բոզմա եւ Նոսֆիրեան փաշաները եւ հազարապետ Տոքթ. Թահիր պէյ առջի օրը դարձեալ քննելով ծովային նախարար Հասան Հիւանի փաշան, յայտարարեցին թէ անոր առողջութիւնը տեղն է։ Հասան Հիւանի փաշա երէկ իր բնակարանին մէջ բաւական պատկեցաւ եւ այցելութեան գացող հիւրերը ընդունեց։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒՄԱԿ. — Օսմ. կառավարութեան վերաբերեալ թղթատարական պայմանագիրներուն եւ ապանդներուն՝ արեւելեան երկաթուղիներու միջոցաւ փոխադրութեան համար, տարեկան 1300 ոսկի տուելու պայմանով եւ 15 տարուան տեւողութեամբ պայմանագրութիւն մը պիտի կնքուի, ինչպէս հրատարած է Կայս. Իրատէ մը։

ԱՆՏԱՌ ՈՒ ՀԱՆՔ. — «Էսպաք Միլաս Մալ Միւտիրի Մուհասէպէճիզատէ Ալի Շէվքէթի» ստորագրութեամբ Անտառաց, Հանքաց եւ երկրագործական Նախարարութեան աղերսագիր մը տրուած է, որուն մէջ կ'ըսուի թէ Այտընի նահանգին մէջ, պետական չատ հարուստ կարգ մը անտառներ ու հանքեր, ճամբաներու չգոյութեան պատճառաւ անչահագործելի կը մնան։ Այսպէս է, զոր օրինակ, Միլաս գաւառակին Մարիչաքանուն ընդարձակ պետական անտառներուն, Մէնտէլիսթ գիւղախումբին Զուքուր քէօյ գիւղին դիմացի անտառներուն, Թավշ գաւառակին մէջ Տէնիզլիի գաւառակը տանող ճամբուն երկայնքը լեռներուն վրայ գտնուող զմնիսի (զրմիսրա) հանքերուն համար։

Պ. ԿՎԻՆՆԷՐ երկուշաբթի օր Պ. Հիւկնէնի ընկերակցութեամբ մասնաւոր կառախումբով մը Փոքր-Ասիա պիտի երթայ եւ պիտի քննէ երկաթուղիի գիծը։ Շաբաթ մը վերջը մայրաքաղաքս պիտի վերադառնայ։

*** Հանր. Պարտուց վարչութեան Վարչական Խորհրդոյ նախագահ հրամանատար Պէոժէ այսիրիկուն Սէրքէճ տ'Օրիանի մէջ հացկերոյթ մը պիտի տայ որուն ներկայ պիտի գտնուին Պ. Կվիննէր, Պ. տը Նոյֆլիզ, Տոքթ. Զանտէր եւ Պ. Հիւկնէն։

ԳԵՎԸՐԾԷՐԻ ՈՂԽԱՐՆԵՐԸ. — Գեվրիրգ ոչխարները Սէլանիկէն մայրաքաղաքս կը բերուին մեծագոյն մասամբ։ Մասվաճառները սակայն նկատելով որ այդ ոչխարներէն մեծ քանակութեամբ օտար երկիրներ կ'արտածուին, հետեւաբար պէտք եղածին չափ չեն հասնիր մայրաքաղաքս, եւ այս պատճառաւ գրվերրգ մսին գինը վեցուկէս զրուշի բարձրացած է, մինչդեռ պէտք էր որ այս եղանակին մէջ իր սովորական գնով 3 զրշ. 10 փարայ ըլլար, աղերսագիր մը մատուցած են ձեռնհաս պաշտօնէութեան, անոնց՝ Սելանիկէ օտար երկիրներ արտածումը արգիլելու համար։ Աղերսագիրը արդէն Բ. Դրան մատուցուած է, եւ պէտք եղած տնօրինութիւններուն ձեռնարկուած։

ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐԻՒ կողմէ վճռուած գրամական տուգանքները կանոնաւորաբար գանձելու համար հետեւեալ որոշումը տրուեցաւ։ Այսուհետեւ, մէկու մը համար գրամական տուգանք վճռուելուն պէս, դատապարտուած անձին պատկանած թաղապետութեան կողմէ ինքզիրը նախ պիտի արձանագրուի մասնաւոր տուփարի մը մէջ։ Ցետոյ հաշուակալութեան տեսչին կողմէ ցանկը պատրաստուելով պիտի յանձնուի քննիչներուն, որոնք քանի մը ամիս կատարեն, պիտի արձանագրեն իրենց յատուկ տետրակի մը մէջ։ Եթէ վճռուած գրամական տուգանքը վճարելուն մէջ դժուարութիւններ յարուցանեն դատապարտեալները, անմիջապէս օրինական միջոցները ձեռք պիտի առնուին անոնց նկատմամբ։ եւ վերջապէս երբ անկարելի ըլլայ գանձել, ցուցակը պիտի զրկուի Գաղտաքաղաքութեան։ Այս նոր որոշմամբ հակառակ գործող պաշտօնեաները եւ թաղապետական քննիչները, խիստօրէն պատասխանատու պիտի ճանչցուին։

ՍԵՐԲԻԱԿԱՆ դեսպան Պ. Սավչ Կրուիչ այս տաս. վերջը կը մեկնի մայրաքաղաքէս, արձակուրդով։

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ֆրանսական բժշկական վարժարանին քննութեանց կայսկառավարութեան կողմէ ներկայ պիտի գտնուին Կայս. Բժշկ. վարժարան։

Ա. ՍԱԼԹԷ

ՔՐՈՋ ՆԱԽԱՆՁ

Բ. ՄԱՍ

ԱՄՈՒՍՆՈՅՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔԸ

Ի.

ՎԵՐՋԻՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ

—Նստեցէք, Կասթոն, բսկիք ուր նիմ ձեզի, եւ լուրջ տեսակէն։

Ցայտնի չփոթութիւն մը կը զգար, եւ կէս մը վախկոտ ժպիտ մը կը խաղար դէմքին վրայ։

Մարքիզը լուռ, նստաւ։

Նինա չէր գիտեր ուսկից սկսիլ։ Բայց այն պահուն ուր բերանը պիտի բանար խօսելու համար, աչուքները խոշորցան եւ զարմացումի ճիչ մը արձակեց։

Տիւլիզ դարձաւ, եւ թիկնաթոռին ետեւը տեսաւ Պէրթռանը, որ թեւերը խաչաձեւած կայնած էր։

—Ա՜հ, ա՜հ, ծիծաղեցաւ Տիւլիզ, թակարդ լարեր են ինծի . . .

Նինա այլայլած.

—Ի՞նչ կ'ընէք հոս, Պէրթռան ես կը կարծէի որ մեկնած է՛ք, գոչեց, զայրացած ձայնով եւ անոր առջեւ նետուեցաւ։

Եւ Տիւլիզին դառնալով.

—Պարոն մարքիզ, կ'երդնում ձեզի որ կ'անգիտանայիս Մեկնեցէք, չուտով, մեկնեցէք։

Կը վախնար որ երկու մարդիկը իրարու վրայ կը յարձակէին եւ զիրար կը խեղդէին, այնքան անողոք ատելութեամբ մը լեցուած էր իրենց աչքերը։

Պէրթռան կեցուց Նինան եւ լռել տուաւ։

—Պարոն մարքիզ, բաւ յետոյ, ի՞նչ կ'ընէիք հոս, եթէ կէս գիշերին ձեր ձայնը, մարքիզուհիին քով գանէիք . . .

Մարքիզը ցնցեց ուսերը։

—Ըսել է ձեր տունը կը գտնուիս, բաւ խնդալով։ Այն ատեն, երբորդը կ'ըլլայ ասիկա . . . առաջին անգամուն դուրս կ'ելնէի ձեր տունէն՝ ձեր սիրուհին հետս առած, որ իմ կինս էր, երկրորդին՝ դուրս կ'ելնէի աղջիկս առած հետս. այսօր սակայն դուրս կ'ելնեմ՝ ձեզի թողլով տիկինը, եւ իմ տունս դառնալու համար՝ ուր բացարձակ ազէն եմ ես անոնց՝ որոնք ձեր սիրելիներն են։ Կարծեցի որ բոլորովին մոռցած էք այիւս զանոնք, բայց սխալած եմ ես ուրեմն, եթէ կարծիս պէս ըլլար, այս թակարդը չէիք լարեր ինծի։ Հիմա պէտք է որ ես իմ նախկին ընթացքս բռնեմ, այսինքն՝ ձեզ հարուածել՝ ձեր սիրելիները հարուածելով։ Արդէն սկսած ալ եմ, ու ձեր տղիկը՝ իր մօրմէն բաժնած, եւ կը ցաւիմ որ չէք կրնար սրբել անոր արցունքները . . .։

Քալլ մը առաւ դէպի դուռը։

—Ներողութիւն, բսաւ Պէրթռան՝ դոց է դուռը։

Տիւլիզ ձեռքը ցնցումով մը կոճակին վրայ տարաւ։ Իրաւ էր։

—Կ'ուզէք զիս սպաննել, հարցուց։

—Զեզմէ կախեալ է, այս սենեակէն ողջ դուրս կ'ելլէք այն ատեն, երբ մենամարտի հաւանութիւն տաք, զոր երկար ատենէ ի վեր կ'առաջարկեմ արդէն ձեզի։

—Օ՜հ, Պէրթռան, խե՜նթ էք, ազդակեց Նինա։ Եթէ տանկ ըլլար գիտնայի, այս նամակը չէի գրեր բոնաւ։ Չէ՛, բացարձակապէս կ'ընդդիմանամ այդ մենամարտին։ Ըսել է դուք զիս խաբած էք եղեր։

Ապաշով եղէք, Նինա, պատասխանեց Պէրթռան ես չեմ խաբած ձեզ։ Դուք բան մը չպիտի կորսնցնէք մեր մենամարտէն։ Եթէ ես մեռնիմ իմ կտակս պատրաստած եմ արդէն։ Ինչ որ ունիմ, ձեզի ձգած եմ ամէնքն ալ, եւ յայտարարած թէ ձեր դիտաւորութիւններուն եւ ընթացքին մէջ մաքուր ու պարկեշտ գտնուած էք։ Եթէ ես սպաննեմ զայն, ինչպէս որ կը կարծեմ, ձեր պատիւը պիտի փրկեմ։

Մարքիզը մտիկ կ'ընէր այս բացատրութիւնը, պզտիկ ծաղրական ժպիտով մը։

Պէրթռան նորէն անոր ուղղեց իր հարցումը.

—Պ. մարքիզ, սուրերս պատրաստ են, մեր ետեւի պարտէզը չատ յարմար վայր մըն է, եւ լուսինը մեզ պիտի կրնայ լուսաւորել, պատրաստ էք։

—Արդեւք պարոն, կ'երեւայ թէ ձեր բարեկամին՝ Ռիչարի ժամը դաս մը չէ եղած ձեզի, թէ ես կրնամ սպաննել նաեւ ձեզ ալ։ Բայց ատոր փափաք չունիմ ես, որովհետեւ ինչպէս ըսած եմ ուրիշ անգամներ ալ, ես ձեր ժամը չատ քիչ զոհացում կուտայ ինծի։ Ես ձեզ յուսահատեցնելու հաղարուիկ միջոցներ ունիմ զոր կրնամ գործածել։ օրինակի համար ձեր սիրած կնոջ ու ձեր աղջկան վրայ թափելով իմ վրիժառութիւնս ձենէ վրէժ լուծած կ'ըլլամ։

—Այն ատեն, գոչեց Պէրթռան խուլ ձայնով մը, դուք պէտք է դանիմեռնիք։ Եւ այս անգամ օրէնքը իմ կողմս է . . .

—Բայց անպատասխանի չեն բերիր մարդը, պատասխանեց մարքիզը սարսափած իր հակառակորդին սպանելիքէն։

Ու արագ չարժումով մը, բէվոլվէր մը հանեց գրպանէն։

Պէրթռան ալ արդէն իրեր բռնած էր վճռական ձեւով մը։

Տիւլիզ կորսուած կը զգար ինքզինքը։ Եթէ կարելիութիւն ըլլար պիտի ընդունէր մենամարտի առաջարկը։

(Շարունակելի)

նին ուսուցիչներէն Շաքիր, Թէվֆիգ եւ Ալի պէյերը։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆ Պ. Զինովիէվ, իր հետ ունենալով դեսպանատան պաշտօնեաներէն Պ. Օնուն, այսօր կէս օրէն վերջը Լիվատիա կը մեկնի։

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ յառաջիկայ տարւոյ ելմտացոյցը պատրաստելու համար, երէկ գումարուած խառն ժողովին կողմէ յանձնաժողով մը կազմուած է։

ՔՈՂԵՐԱ.— Տասերկու օրէ ի վեր քոլերայի ո՛ւ եւ է դէպք չէ պատահած Մէսինէի մէջ։

*** Կազայի մէջ քոլերայի զէոգրուչական եւ առողջապահական միջոցներու գործադրութեան համար, ելմտական նախարարութեան կողմէ պէտք եղած հրամանները հեռագրով հաղորդուած են Սուրիոյ եւ Պէյրութի կուսակալութեանց՝ որպէս զի անհրաժեշտ գումարները հայթայթեն։

*** Հոկտ. 10ին Ազեքսանդրիոյ մէջ քոլերայի 8 դէպք եւ 7 մահ պատահած են, Դամիէթի մէջ՝ 2 դէպք, Ռոզէթի մէջ՝ 12 դէպք եւ 11 մահ, Տամիէթի մէջ՝ 3 մահ եւ Եգիպտոսի զանազան կողմերը 35 դէպք եւ 30 մահ։

*** Առողջապահական գործոց պաշտօնատան Ա. քարտուղար Ա.Ն.Ա պէյ, առողջապահական ընդհ. քննիչ Տուքա փաշա եւ քննիչ Զիթերէր էֆ. քանի մը օտար պատուիրակներու հետ երէկ չոգենաւակով Դաւաք գացին եւ քննեցին Մանասթիր Աղզի մաքրանոցը։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.— Յոյն.—Երէկ Փոքր-Ասիայէն 20 եւ Բուլգարիէն 5 վագոն եկաւ։

Այիր.— Երէկ Մարսիլիայէն 285 պարկ հասաւ։

Այքոլ.— Երէկ Ռուսիայէն ալքոլ չեկաւ։ Միայն Հունգարիայէն եկաւ երեք վագոն։ Հրապարակին վրայ շատ քիչ ապրանք գտնուելուն պատճառաւ գինը բարձրանալու հակամէտ է։

Լիմոն.— Առջի օրը Քաթանիայէն 117 անտուկ հասաւ։ Սուրիայէն եկող ռուսական չոգենաւին մէջ աւելի շատ ապրանք կար, բայց թանկութիւն եղանակաւ անցաւ մայրաքաղաքէս։

Երկար.— Հոլանտական ընկերութեան «Քասթրօ» եւ «Փիրիմիէր» չոգենաւերը կը սպասուին որ 200 թնոս շուէտական երկաթ բերեն։

ՀՐԴԵՀ.—Առջի գիշեր հրդեհ ծագեցաւ Բէնտիքի մէջ տաղաւարէ մը որուն մէջ փայտ լեցուած էր։ Հրդեհը տարածուեցաւ մօտակայ տան մը վրայ որուն մէջ կը բնակէր Պ. Ալէքսի Սուրլաս Անմիջապէս տեղւոյն Յոյն եկեղեցիներուն ջրհանկիրները փութալով յաջողեցան հրդեհը մարել։ Պ. Ալէքսի Սուրլայի բնակած տան մէկ մասը եւ կարասիներէն մաս մը այրեցէ վերջ։ Տունը եւ կարասիները ապահովագրուած էին «Պալքան» ընկերութեան, որ անմիջապէս հատոյց եղած վնասները։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՑԻ երկրորդ անօրէն Պ. Մալթաս անօրէն անուանուեցաւ։ դոր-տնօրէն Պ. Տիբրիի երկրորդ տնօրէն անուանուեցաւ։

ԲԱՐԴ-ԲՕՍԹԱԼՆԵՐԸ.— Մայրաքաղաքիս մէջ թաղէ թաղ, գիւղէ գիւղ փոխանակուող քարթ-բոսթալներուն գործածութիւնը աւելցնելու համար, ձեռնհաս պաշտօնատունը հրամայեց որ անոնց՝ կեդրոնական նամակատուններէն մասնաճիւղերը եւ մասնաճիւղերէն կեդրոնի նամակատուններ փոխադրութիւնը ինչպէս նաեւ թաղերուն մէջ ցրուումը կարելի եղածին չափ արագ կատարուի։ Վերին պաշտօնեաները պէտք է միշտ հսկեն այդ գործողութեանց վրայ ու քարտերու ցրուումը պէտք եղածին պէս չկատարող ցրուիչները անպատիժ չթողուն։

ԻԶՄԻՐԻ հեռագրատունը պիտի նորոգուի։

ԼԱՋ ԻԳՐԱՀԻՄԻ ՄԱՀԸ. — Երէկ գրած էինք թէ ինչպէս զանուած էր Շերքէթիի Խայրիէի 19 թիւ չոգենաւին մեքենավար Լազ Իպրահիմի դիակը։ Արնավոտքէօյ առջեւ։ Լազ Իպրահիմի վրայէն 70 ոսկի գտնուեցաւ, եւ ասկից հետեւցուեցաւ որ ինքը արկածի մը զոհ դացած է։

ՍԸՐ ՀԱՄԻԼԴՐԷՆ ԼԱՆԿ.—Նախընթաց օր Օսմ. Պանքայի մեծ սրահին մէջ, ի ներկայութեան պանքային նախագահ բնդհ. անօրէն Սրբ Համիլդրէն Լանկի եւ պանքային բոլոր պաշտօնէութեան, Պ. Իզիտոր Տիբրիի, ի դիմաց այս վերջինին չնորհակալութեան ուղերձ մը կարդաց, ուղղուած իրենց նախագահ բնդհ. անօրէնին։ Սրբ Համիլդրէն Լանկ յետոյ փոխադարձ չնորհակալութիւն յայտնեց այդ ուղերձին, ինչպէս նաեւ այն նուէրին համար՝ զոր պաշտօնէութիւնը իրեր յիշատակ ներկայացուց անոր։ Այդ նուէրը, ինչպէս երէկ գրած էինք, արեւելեան ճարտարարուեստի արդիւնք, հնչող ժամացոյց մըն է՝ որուն վրայ արծաթէ եւ արոյրէ շինուած գմբեթ մը կայ։

Վ.Ս.Դ.Ը Վ.Ս.Դ.Ը
ԱՄԷՆ ԸՆՏԱՆԻՔ
ԷՖԹԱԼՕԹՕՍ ԿԸ ԴԻՄԷ
Վ.Ս.Դ.Ը Վ.Ս.Դ.Ը

ՔՐՈՆԻԿ

ԿԻՒՄՇԵԱՆ ԿՏԱԿԸ
10,000 ՈՍԿԻ ԿՏԱԿՈՒԱԾ

Մարսիլիայէն հասած նամակ մը կը ծանուցանէ թէ հոկտ. 19ին բացուեր է հանգուցեալ Յովհ. էֆ. Կիւմշեանի դրամարկղը, ի ներկայութեան տեղւոյն օսմ. հիւպատոսին եւ ժառանգորդներուն։ Հանգուցեալը իր 25,000 օսմ. ոսկիի հասնող հարստութեան 10,000ը կը թողու այլ եւ այլ բարեգործական հաստատութեանց, եւ մնացեալն ալ իր ժառանգորդներուն։

ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏՆԵՐՈՒ ՎԿԱՅԱԿԱՆԻ ԲԱՇԽՈՒՄԸ

Երէկ, Պատրիարքարանի մէջ տեղի ունեցաւ թաղային շրջանաւարտներու վկայականներու բաշխման հանդէսը, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին։ Ներկայ էին եկեղեցական եւ աշխարհական ծանօթ անձնաւորութիւններ, բոլոր վարժարաններու տեսուչները եւ մեծ թուով ուսուցիչներ։ Հանդէսը ժամը 7 ու կէսին սկսաւ Գուրգէն էֆ.ի մէկ բանախօսութեամբ՝ մեծ մասամբ նուիրուած Ուսումն. Խորհրդոյ գործունէութեան։ Գուրգէն էֆ.ի բանախօսութեան աւարտումէն վերջ, շրջանաւարտները հրաւիրուեցան իրենց վկայականը ստանալու Ս. Պատրիարքէն՝ որ բարձրաձայն կը կարդար իւրաքանչիւրին անունը։

Ահաւասիկ վկայական ստացող շրջանաւարտները.—

Գուսդարուի Մայր Վարժարանէն՝ Պ. Պ. Արմենակ Ա. Գրիգորեան, Ապրօ Գ. Մինթանճեան, Դէորգ Խ. Բարսեղեան, Մագուտա Հ. Դամլկեան, Յովհաննէս Ս. Պօղոսեան, Արտաշէս Պարամանեան, Արշակ Գուլումճեան, Եղիազար Կարապետեան, Հրանտ Մ. Ինճէեան, Հրանտ Մ. Մնչուտճեան, Յակոբ Մ. Հէքիմեան, Սեփոն Մ. Փափազեան, Համբարձում Յ. Համբարձումեան, Գրիգոր Յ. Խանճեան, Օրիորդք Սիրանոյշ Իւթիւճեան, Աղնիւ Սերոբեան, Սաթենիկ Խաչիկեան, Հայկանոյշ Խ. Վարժապետեան, Բերուզ Ապաճեան, Արաքսի Սարաֆեան, Վիրգինէ Փափազեան, Մարիա Շահինեան, Հռիփսիմէ Բ. Մկրտիչեան։

Սամաթիոյ Նունեան Վարդուհեան եւ Սահակեան վարժարանէն՝ Օրք Նէվրիկ Ե. Քէօքճեան, Նշանուհի Տէվլէթեան, Մելինէ Կոստանեան, Վերժին Մանուկեան։

Կէտիկ Փաշայի Ս. Մեսրոպեան վարժարանէն՝ Պ. Պ. Թաթուլ Նշանեան, Տիգրան Պարոնեան, Խոսրով Բէյլէրեան, Օր. Անժէլ Հանրմեան, Նուարդ Բէյլէրեան, Սիրարարդ Մելքոնեան, Հայկանոյշ Սարկաւագեան։

Պալաթու Խորէնեան վարժարանէն՝ Պ. Պ. Դեղամ Երէցեան, Արմենակ Աստուրեան, Հմայեակ Մատթէոսեան, Օր. Ամալիա Երէցեան եւ Օր. Արուսեակ Երէցեան։

Ս. Փրկչեան Որբանոցէն՝ Պ. Պ. Գէորգ Գէորգեան, Ոսկիան Յակոբեան, Գրիգոր Զաքարեան, Լիմանուէլ Օյմանեան, Յարութիւն Մ. Արտպեան, Մնացական Սապանճեան, Դաւիթ Տ. Բասնարասեան, Նազարէթ Յ. Ա. Ճառեան, Յ. Յարութիւնեան, Ստեփան Համամճեան։

Խապիւղի Ս. Ներսէսեան վարժարանէն՝ Պ. Արտաշէս Սարգիսեան։

Բերայի Էսաեան վարժարանէն՝ Օրք Պէաթրիս Գրիգորեան, Թագուհի Գարամանեան, Լիզէթի Ժամկոչեան, Սաթենիկ Դպիրեան, Սաթենիկ Տէր Ներսէսեան, Աղնիւ Մերտինեան, Սաթենիկ Բէչեան, Աղաւնի Թոչունեան, Աղաւնի Տէր Մեսրոպեան, Զապէլ Բարաղամեան, Նուարդ Լիմիւրեան, Գայանէ Տիւմճեան, Մանուշակ Երէցեան, Աղաւնի Պապիկեան, Արուսեակ Դարպասեան, Մարիամ Մարգարեան, Նուարդ Լիմոնճեան, Վարդանոյշ Յովակիմեան, Երուսաղէմ Մամճեան, Լիզէթի Եսայեան։

Պէշիքթաշի Մաթրուհեան վարժարանէն՝ Պ. Պ. Թաթիւլ Շիմոնեան, Վահրամ Հիսարլեան, Յովհաննէս Գ. Հէրլեան, Նշան Կապճեան, Գեղամ Միրասէսիեան, Յարութիւն Յովհաննէսեան։ Օրիորդք Վերգինէ Այճեան, Զապէլ Մանուէլեան։

Կարեւոր հանրագիր մը որ Ս. Պատրիարքին ուղղուած է Խարբերդէն, կը ներկայացնէ Վիճակին գործոց ոչ նախանձելի վիճակը, եւ յարմար առաջնորդ տեղապահ-քարոզչի մը պէտքը շեշտելով, կառաջարկէ որ այդ պաշտօնին կոչուի Արմաշի միաբաններէն Տ. Թորգոմ վարդապետ Գուշակեան, ինչ որ բոլոր ինքեան շատ յարմար ընտրութիւն մը կրնայ նկատուիլ եթէ երբեք իրականանալու բլլայ։ Վերոյշեալ հանրագիրը ստորագրած են Ս. Կարապետի, Հիւսէյնիկի, Ս. Ստեփաննոսի, Սինամուտի, Ս. Յակոբի Թաղ. Խորհրդոց դիւաններ, Միացեալ Թաղ. Ժողովոց նախագահ Արիստակէս քահանայ Ռուբինեան, Հիւսէյնիկէն Միքայէլ քահանայ, Ս. Ստեփաննոսէն՝ Մարկոս քահանայ, Սինամուտէն՝ Անանիա քահանայ եւ Ս. Յակոբէն ալ Յակոբ քահանայ։ Ս. Պատրիարքը այդ հանրագիրը պիտի ներկայացնէ Ազգ. Ժողովոյ յառաջիկայ նիստերէն մէկուն, յարմար կարգադրութիւն մը ընելու համար։

×

Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրութեան արդիւնքը հաւանականաբար վաղը հեռագրուի Պոլիս։ Ամէն հաւանականութիւն կայ որ Խապաեան Սրբազան ընտրուի, բայց վերջապէս այս տեսակ խնդիրներու մէջ ենթադրութիւններով չէ՛ որ կարելի է արդիւնքը գուշակել։ Առջի ընտրութեան ատեն ալ Խապաեան Սրբազանի վրայ դրուած էին յոյսերը, բայց ի վերջոյ Երէկեան Սրբազան ընտրուեցաւ, հակառակ ընտրելիութիւնէն հրաժարած բլլալուն։

×

Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը չնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Տիկին Տիրուհի Ս. Կիւլէնկեան որ միշտ իր հոգածութեան առարկայ բրած է Հիւանդանոցը եւ առիթը չի կորսնցնէր օգնութեան ձեռք կարկառել անոր, այս անգամ ալ իր կրտսեր որդւոյն՝ Վահան էֆ.ի ի Լոնտոն ամուսնութեան առթիւ փափաքելով իր ուրախութեան մասնակից ընել Հաստատութեան ընդհ. պատասխանատուները, բարեհաճած է հարիւր օսմ. ոսկի նուիրել, որով վաղը, կիրակի, 13 հոկտ., Հաստատութեան մասրան մէջ ի յիշատակ իրենց հանգուցեալ հոգեհանգստեան պատոն եւ պատարագ մատուցանելէ յետոյ՝ միջօրէին հոգ հացկերոյթ մը պիտի տրուի ընդհ. պատասխաներոց։

×

Կարնոյ առաջնորդ Տ. Զաւէն Ծ. վարդապետ խնդրեր է Պատրիարքարանէն որ վարդապետ առաջնորդ մը ղրկուի Բասէնի վիճակին համար։

×

Այս առտուն «Մանղու

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ԵՐԿՐՈՐԴ ԳԻՐՔԸ

ԲԱԶՄԱՊԱՏԿԵՐ

Հարպիկ քերականէն ետքը, ընթերցանութեան եւ վարժութեան համար միակ դասագիրքն է։ Գինը 60 փարայ։

Կեդրոնատեղի ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

Ա. ՏՊԼԻՑ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԹԱԳՈՒՆ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆՑ

ԳԻՆ 20 ԴՐՇ. Թարգմանեց Ն. ՃԻՎԱՆԵԱՆ ԳԻՆ 20 ԴՐՇ.

Դիմել ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ, Կ. Պոլիս, Մերձաւոր փողոց թիւ 57

ՊԱՏԱՍԽԱՆ

Շատեր կը հարցնեն թէ՝ կարճ միջոցի մէջ Անգլերէն կամ Ֆրանսերէն սորվելու համար ՄԱՅՍԹԵՐՍԶԱՖԹ ՍԻՍԹԷՄԸ ո՞ւրկէ առնելու է։

Մի միայն ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆԷՆ, Երբ 30 դրուշ դրկէք, առանց բդբատարի ծախքի ձեռքեռնիդ կը հասնի ապահովագրեալ։

ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏԱՆ

գրայուցակը ձրի կը տրուի փափաքողներու

7—30

ԵՌԱՆԿԻԻՆ ՄԱՐՔԱՅՈՎ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՃՇՄԱՐԻՏ ԼԱՍԹԻՔՆԵՐԸ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՄԲ ԳՆԵՑԷՔ

1860 T.P.A.P.M. С.ПЕТЕРБУРГЪ. ТОВАРИЩ. РОСС-АМЕРИКАНСК РЕЗИН. МАНУФАКТ RUSSIAN-AMERICAN INDIA RUBBER Co

Իրենց տոկունութեամբ եւ ազնուութեամբ ռուսական լաթիք կաւոչներուն գտած ընդունելութիւնը պատճառ եղած է որ շատ մը կեղծեր ողողեն հրապարակը։ Խանութպաններէ ոմանք ալ օգտուելով յաճախորդներու անգիտութենէն, իբր ռուսական ճշմարիտ լաթիք՝ միեւնոյն գնով կը կլլեցնեն այս կեղծերը հասարակութեան։ Հետեւաբար ռուսական ճշմարիտ լաթիք գնելու համար պէտք է ուշադրութիւն ընել լաթիքներու տակի եռանկիւն մարքային, որուն մէջ պէտք է գրուած ըլլայ 1860 թուականն եւ Սէն Բեդերպուրգ բառերը։ Ռուսական ճշմարիտ լաթիքներուն՝ կեղծերէն ունեցած գլխաւոր տարբերութիւնն եռանկիւն մարքային այս պարունակութիւնն է։ հետեւաբար կը խնդրեմ որ խանութպաններէն այս մարքան պահանջէք։

Օտ. երկիրներու համար միակ ներկայացուցիչ

9—24 Մ. Ժ. ՄԷՐՃԱՆՕՖ

ՀԱՅ ԿՈՇԻԿՆԵՐ

ՍԻՐԵԼԻ ՄՕՆԷՆԱ

Թիւ 9, Սուլթան Համամ, Գրեկի Լիսոնի կից, թիւ 9

ԵՐԱՇԽԱՐԴԱԿԱՆ, ԵՒ ԳՈՒՆԱԿԱՆ

Ցանկացողաց կրցնէ դիմել հանդիպ ամբողջ տարուան մէջ վաճառատան մէջ պատրաստուած ամէն տեսակ գունաւոր եւ երեսի կոշիկներու, այս անգամ ամենայն գեղեցիկ ոճերով եւ գոյներով։ Ամէն տեսակ կոշիկներ, արտաքին եւ ներսի գործի։ Նաեւ շափս վրայ յանձնարարութիւններ ամենայն գիւղերու համար։ Ամէն տեսակ գունաւոր մէջ եւ գոնուին նաեւ կրկին կոշիկներ ամերիկեան եւ ֆրանսական կոշիկներու համար ապակի մանածներ եւլն., որուն ակռան է ՅՈՎՍԷՓ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Զանազան գոյներ։ Գաղտիքներ եւ գիրքեր։ Գրեթէ ամէն տեսակ գրենական նիւթեր։ Գրեթէ ամէն տեսակ գրենական նիւթեր։ Գրեթէ ամէն տեսակ գրենական նիւթ